

Europaudvalget

KOMMENTERET DAGSORDEN
EU-KONSULENTEN

FOLKETINGET

Mødedato: Onsdag den 11. april 2018

Den 6. april 2018

INTERN NOTE

Lotte Rickers Olesen (3330)

Denne note indeholder kommentarer til følgende dagsordenspunkter:

UDEN FOR RÅDSMØDE	2
FF 1. FORHANDLINGER OM EN ÆNDRET FISKERIAFTALE OG EN NY PROTOKOL MELLEEM EU OG MAROKKO.....	2

FF= Forventet forhandlingsoplæg

Uden for rådsmøde

- Punktet hører under Udenrigsministeriet og ministeren for fiskeri, ligestilling og nordisk samarbejde forventes at forelægge punktet.

UDEN FOR RÅDSMØDE

FF 1. Forhandlinger om en ændret fiskeriaftale og en ny protokol mellem EU og Marokko

KOM (2018) 0151

Hvad handler sagen om?

EU har en fiskeriaftale med Marokko (med en underliggende fiskeriprotokol), der giver fiskefartøjer fra EU adgang til at fiske i Marokkos farvand. I praksis inkluderer fiskeriet under aftalen farvandet ud for Vestsahara. EU-Domstolen har i en dom fra februar i år udtalt, at fiskeriaftalen ikke omfatter farvandet ud for det besatte Vestsahara. Det ville ifølge Domstolen være i strid med princippet om selvbestemmelse, hvis Vestsaharas område var en del af den nugældende fiskeriaftale. Kommissionen beder derfor om et nyt mandat (forhandlingsdirektiver) til at indgå forhandlinger med Marokko om en ændring af den gældende fiskeriaftale samt om en ny fiskeriprotokol. Kommissionen lægger fortsat op til, at EU-fartøjer skal have adgang til at fiske ud for Vestsahara. Kommissionen skal i den forbindelse vurdere fordelene af aftalen for lokalbefolkning og bør sikre, at lokalbefolkningen inddrages.

Hvad skal der ske på rådsmødet?

Sagen er ikke på dagsordenen for et rådsmøde endnu, men Rådet skal på et tidspunkt bemyndige Kommissionen til at indlede forhandlinger med Marokko efter forhandlingsdirektiver, der fremgår af bilaget til afgørelsen.

Tidligere behandlet i Europaudvalget?

Disse forhandlingsdirektiver har ikke været forelagt Europaudvalget. Forhandlingsdirektiver til Kommissionen om at indgå en ny fiskeriprotokol indenfor rammerne af den nugældende fiskeriaftale blev forelagt til forhandlingsoplæg 19. januar 2018. S, EL, ALT, RV og SF ytrede sig imod (se [referat](#) side 539). Den nugældende fiskeriprotokol med Marokko blev forelagt Europaudvalget to gange til forhandlingsoplæg: forhandlingsdirektiverne til Kommissionen blev forelagt 20. januar 2012. Regeringen lagde op til at lægge *afgørende vægt* på, at sikre, at mandatet pålagde Kommissionen at forhandle en fiskeriprotokol, der er til gavn for Vestsaharas lokalbefolkning. EL ytrede sig imod (se [referat](#) side 39). Den færdigforhandlede fiskeriprotokol blev forelagt 8. oktober 2013. Regeringen lagde op til at stemme imod. Ingen partier ytrede sig imod forhandlingsoplægget (se [referat](#) side 71). Danmark stemte sammen med Sverige følgelig imod den gældende aftale.

Sagens substans

EU's fiskeriprotokol med Marokko skal fornyes, da den udløber i juli 2018. Rådet bemyndigede derfor i januar 2018 Kommissionen til at forhandle en ny fiskeriprotokol under den gældende fiskeriaftale med Marokko. I mellemtiden har EU-Domstolen afsagt en dom om fiskeriaftalens gyldighed. Domstolen siger, at fiskeriaftalen ikke omfatter farvandet ud for Vestsahara. Imidlertid foregår 91 pct. af fiskeriet under aftalen i netop dette farvand, og det lagde Kommissionens oprindelige forhandlingsdirektiver op til at forsætte.

Den nuværende aftaler giver Marokko 30 mio. euro årligt i modydelse (16 mio. i kompensation og 14 mio. til udvikling). Hertil kommer 10 mio. til betaling af licenser fra rederne.

Kommissionen beder derfor nu om nye forhandlingsdirektiver til dels en ændring af den gældende fiskeriaftale, dels en ny fiskeriprotokol.

Det er fortsat hensigten, at EU-fartøjer skal have adgang til at fiske ud for Marokko og Vestsahara. I den forbindelse er der et samarbejde om bæredygtig fiskeri og ansvarlig udnyttelse af fiskeriressourcerne. Som modydelse modtager Marokko økonomisk støtte, dels som kompensation, dels til udvikling af Marokkos fiskeripolitik og endelig afgifter til licenser for fartøjerne.

Marokko skal afrapportere for projekter, som får EU-støtte gennem aftalen, herunder sociale og økonomiske konsekvenser samt geografisk fordeling.

Kommissionen foreslår i forhandlingsdirektiverne disse mål for fiskeriaften og protokollen (nyt i forhold til forhandlingsdirektiverne fra januar er markeret med understregning):

- Adgang for fiskefartøjer fra EU til at fiske efter små pelagiske, demersale og vandrende arter i farvandet ud for Marokko og ud for Vestsahara.
- Støtte FN's indsats for at finde en løsning for Vestsahara.
- Miljømæssigt bæredygtigt fiskeri på baggrund af videnskabelig rådgivning og forvaltningsplaner under hensyntagen til, at visse arter er stærkt vandrende.
- En passende andel af fiskeressourcerne til EU-fiskefartøjer, og sikre, at alle udenlandske fartøjer underlægges samme tekniske betingelser.
- Dialog med Marokko om ansvarlig fiskeripolitik (herunder om ulovligt og ureguleret fiskeri) samt fremme jobskabelse med henblik på at modvirke årsagerne til migration.
- Klausul om konsekvenserne af krænkelse af menneskerettighederne.
- Klausul om privilegeret adgang for EU-flåden til overskydende fiskeressourcer.
- Mekanismer der sikrer, at Kommissionen informeres og inddrages i den geografiske og sociale fordeling af sektorstøtte, så Kommissionen kan sikre, at protokollen gavner den berørte lokalbefolkning.
- En revisionsklausul, så man kan tage højde for en mulig politisk løsning i overensstemmelse med FN-pagten for Vestsahara.
- Kommissionen skal, når forhandlingerne er afsluttede, vurdere konsekvenserne af aftalen, særlig fordelene for den berørte lokalbefolkning. Kommissionen bør desuden sikre, at den berørte lokalbefolkning har været tilstrækkelig inddraget.

Evaluering

En evaluering (på fransk med et fyldigt engelsk resumé) af den gældende fiskeriprotokol konkluderer, at:

Den nuværende aftale omfatter følgende arter: tun, sardin, makrel, hestemakrel, ansjos, senegalesisk kulmule.

Den nuværende aftale giver fiskerimuligheder til fartøjer fra: Spanien, Portugal, Frankrig, Italien, Tyskland, Litauen, Letland, Holland, Irland, Polen og UK.

Marokko har også en fiskeriaftale med Rusland med kvoter for små pelagiske arter i syd. Rusland betaler 7 mio. USD i forbindelse med aftalen.

- Aftalen er fordelagtig for EU, idet EU-fiskerfartøjer har fanget fisk til en samlet værdi af 80 mio. euro årligt. Der er en god udnyttelse af fiskerimuligheder i de fleste kategorier.
- EU's sektorstøtte til marokkansk fiskeri er en succes, idet den har bidraget til implementering af Marokkos strategi for udvikling af fiskerierhvervet.
- Størstedelen af støtten er gået til Vestsahara (idet to regioner i det område modtog henholdsvis 47 pct. og 19 pct. af støtten.)
- Der er problemer med klausulen om obligatorisk landing af fisk i marokkanske havne, idet Marokko har forstået det som en forpligtelse til at sælge fiskene til lokal fiskeriindustri. Dette bør afklares.
- Protokollen har været succesfuld, når det gælder bæredygtig udnyttelse af pelagiske arter og kulmule, men der mangler videnskabelig dokumentation for demersale arter (kulmule), og bæredygtigheden af dette fiskeri kan derfor ikke vurderes.
- Der mangler ligeledes viden om uønsket fangst/bifangst.
- Der bør skabes klarhed om tekniske krav til fartøjer.
- Der bør fortsat være fokus på støtte til udvikling af partnerskab om bæredygtigt fiskeri.

Problematikken om Vestsahara og EU-Domstolens udtalelser

Vestsahara er en tidligere spansk koloni, som Marokko besatte i 1975. Territoriet er i dag folkeretligt omstridt.

EU-Domstolen har 27. februar 2018 afsagt [dom i sagen](#) (C-266/16) om gyldigheden af EU's fiskeriaftale med Marokko. Domstolens konklusion er, at fiskeriaftalen er gyldig, fordi den *ikke* gælder i farvandet ud for Vestsahara.

Domstolen vurderer i dommen spørgsmålet om, hvad der ligger i begreber som "Marokkos territorie", "Marokkos område og de farvande, der hører under marokkansk jurisdiktion" og "Marokkos fiskerizone". Det er nemlig de betegnelser, der anvendes i fiskeriaftalen og -protokollen. Domstolen konkluderer, at disse begreber henviser til det geografiske område, hvor Marokko udøver den kompetence, som er anerkendt i henhold til folkeretten. Det udelukker ifølge Domstolen Vestsaharas område.

Ifølge Domstolen ville det være i strid med folkerettens princip om ret til selvbestemmelse (art. 1 i FN-pagten), hvis fiskeriaftalen også omfattede Vestsahara. Det er samme konklusion, som Domstolen nåede frem til i sin [dom af 21. december 2016](#) om gyldigheden af liberaliseringsaftalen mellem EU og Marokko (C-104/16).

Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet deltager ikke i vedtagelse af bemyndigelse og forhandlingsdirektiver til Kommissionen, men skal godkende den endelige aftale. I december 2013 godkendte Parlamentet den nugældende fiskeriprotokol, efter at have afvist første udkast til aftalen, som Kommissionen

og Marokko havde forhandlet på plads. Parlamentet fandt problemer med overfiskeri af visse arter og skæv cost-benefit balance for EU, men vigtigst var spørgsmålet om overensstemmelse med international ret, da det ikke var klart, hvorvidt lokalbefolkningen i Vestsahara var blevet hørt og ville få gavn af aftalen. Den reviderede aftale imødekom Parlamentets bekymringer.

Høringssvar

Danmark Fiskeriforening PO finder det positivt, at Kommissionen fremlægger udkast til forhandlingsmandat til en ny fiskeriaftale mellem EU og Marokko, når den nuværende aftale udløber juli 2018. Det er en fiskeriaftale, som er til gavn for EU's fiskeri, og der er en god udnyttelse af fiskerimulighederne i aftalen. En lang række EU-lande har adgang til fiskerimulighederne i den nuværende aftale – det har Danmark ikke, men dansk fiskeri har bl.a. med udsigt til Brexit også interesse i at få adgang til fiskeriet efter ikke mindst de små pelagiske arter. Fiskeriforeningen anbefaler derfor, at regeringen arbejder aktivt for, at også dansk fiskeri får adgang til fiskerimulighederne i den nye fiskeriaftale.

Regeringens holdning

Regeringen henholder sig til [Folketingets vedtagelse V42](#) af 7. april 2011. Særlig at EU-fartøjers eksterne fiskeriaktiviteter forvaltes og kontrolleres efter samme standard som inden for EU-farvande, herunder at EU's fiskeriaftaler påviseligt skal understøtte en social og miljømæssigt bæredygtig udvikling.

Specifikt for fiskeripartnerskabsaftaler henholder regeringen sig til principperne, der blev fremlagt på [samrådet om fiskeripartnerskabsaftaler](#) i Folketingets Fødevarerudvalg den 12. januar 2011, det vil sige, at følgende principper skal lægges til grund for en ændret fiskeriaftale og en ny fiskeriprotokol med Marokko:

- Forbedrede videnskabelige bestandsvurderinger
- Styrket kontrol, herunder fremme regionalt samarbejde
- Krav til overholdelse af menneskerettigheder og demokratisk udvikling, herunder fremme af opbygning af høringsprocesser
- Størst mulig sikkerhed for, at EU's midler anvendes til de formål, som er opstillet i aftalerne
- Størst mulig åbenhed i forbindelse med aftalernes indgåelse og evaluering.

Regeringen lægger særlig vægt på, at forhandlingsdirektiverne, som foreslået af Kommissionen, præciserer at:

- Det pålægges Kommissionen at forhandle en fiskeripartnerskabsaftale og ny fiskeriprotokol, der vil være til gavn for de berørte folk, og som efterlever EU-Domstolens afgørelse i sag C-266/16
- Der inkluderes en klausul om konsekvenserne i tilfælde af overtrædelse af menneskerettigheder og demokratiske principper

- Yderligere fokus på miljømæssig bæredygtighed samt sikkerhed for, at fiskeriaktiviteterne udelukkende målrettes overskudsressourcer.

Regeringen lægger vægt på en opretholdelse af en eksklusivitetsklausul, som sikrer, at EU-fartøjer, når der foreligger en fiskeripartnerskabsaftale med et tredjeland, alene kan fiske i det pågældende område inden for rammerne af aftalen og ikke indgå private aftaler om fiskerimuligheder uden for aftalens rammer.

Desuden lægger regeringen vægt på, at fiskeripartnerskabsaftalen og den nye fiskeriprotokol opfylder de generelle principper om fiskeripartnerskabsaftaler, der fremgår af Rådets konklusioner om fiskeripolitikens eksterne dimension af 19. marts 2012 og er i overensstemmelse med de generelle principper om bæredygtige fiskeripartnerskabsaftaler i forordningen om den fælles fiskeripolitik (grundforordningen).

Regeringen henholder sig i relation til Vestsahara til [Folketingets vedtagelse V79](#) af 31. maj 2016, der blev enstemmigt vedtaget.

Regeringen lægger vægt på, at EU efterlever EU-Domstolens afgørelse i sag C-266/16, og at der er parallelitet mellem efterlevelsen af denne dom og EU-Domstolens dom af 21. december 2016 i sag C-104/16 P om frihandelsaftalen mellem EU og Marokko, herunder parallelitet mellem de allerede vedtagne forhandlingsdirektiver på landbrugsområdet og de foreslåede forhandlingsdirektiver på fiskeriområdet.

Forslag til spørgsmål

- Hvad er baggrunden for formuleringen i forhandlingsdirektiverne, om at Kommissionen *skal* vurdere konsekvenserne af aftalen for den berørte lokalbefolkning, mens Kommissionen *bør* sikre, at den berørte lokalbefolkning har været tilstrækkelig inddraget (engelsk version henholdsvis *shall* og *should*)? Betyder det, at inddragelse af lokalbefolkningen ikke er et krav, men en hensigtserklæring?
- Hvad ligger der i regeringens ønske i parallelitet mellem forhandlingsdirektiverne om frihandelsaftalen og forhandlingsdirektiverne om fiskeriaftalen?